

La Unitat d'Experimentació Artística (UEA) *Les Arts en Trànsit: Visions Nòmades* fou una assignatura encetada el curs 2013-2014. Es tractava d'una matèria optativa, oferta per als estudiants d'últims cursos del Grau en Belles Arts de la Universitat de Barcelona. Com altres UEA que començaren la seva història en aquelles dates, era una aposta pedagògica experimental i interdepartamental que naixia per atendre formes de creació artística singulars o amb poca cabuda en el pla general dels estudis de Grau.

El grup U3 de Visions Nòmades d'aquell curs va ser coordinat pel Dr. Pep Mata, amb la col·laboració dels professors del Departament d'Escultura Joan Miquel Porquer i Paco Navamuel. La seva activitat voltava entorn a l'exploració del concepte del trànsit –el camí, el viatge, el moviment en l'espai físic i conceptual– com a motor de creació i de reflexió ètica i estètica en l'art contemporani. Era un grup petit, d'uns 15 alumnes, amb curiositat per saber en què consistiria aquella invenció.

Cada dimecres ens reuníem tots i, encara que seguíem la clàssica fórmula de classes teòriques i pràctiques, hi havia alguna cosa que se sortia de la norma: les sessions de taller –tradicionalment encasellades entre quatre parets–, les realitzàvem en un espai tant o més singular que la mateixa matèria, com era el tram final del riu Llobregat. No era un lloc estrany, atenent a la natura del moviment que volíem investigar.

Si mirem les pàgines d'aquest fullet ens podem fer una idea de com és el riu en aquesta zona –entre Cornellà i el Prat, prop de la Colònia Güell on ens trobàvem cada matí–, certament una terra de contrastos: allà on arriba la perifèria de la ciutat comtal, una frontera natural, el riu, es difumina amb una frontera formal, la urbanització. Els petits horts legals i il·legals, que conviuen amb les grans explotacions agràries, contrasten amb gegantines obres públiques que dominen l'espai, com les autopistes o les vies ferroviàries d'alta velocitat. Entre uns elements i els altres es configura un entorn dur, un paisatge antròpic, evocador, transitat intensivament tant a peu com sobre rodes –però on no és difícil trobar-s'hi en sol·ledat. Per part nostra, seguíem a peu un itinerari tancat d'unes quantes hores que havíem prefixat entre els docents, adequat a condicionants tant d'interès de paisatge-paisanatge com de seguretat. La intenció era que, per mitjà del fet de caminar relaxat i contemplatiu, poguéssim apropar-nos junts al concepte del Walking Art. Vàrem fer un total de cinc sortides col·lectives, cadascuna d'elles ampliada després individualment en la mesura que el seu projecte personal requeria: les primeres tenien la finalitat d'entrar en coneixement del lloc, de perdre-li la por; les segones, tenien l'objectiu de copsar-lo.

La vivència solitària es documentava a través de la imatge fotogràfica, en qualsevol de les seves formes (analògica, electrònica) i havia d'acabar materialitzant-se de dues maneres: en forma d'obra seriada –la que trobes a les parets de l'exposició.

Tal volta la part més interessant va ser la del photobook, ja que implicava sortir de la dinàmica d'altres assignatures dels estudis on el material imprès s'anava entregant només a mode de catàleg. En aquest cas, no es tractava de presentar una publicació on se situessin instantànies vagament relacionades, sinó de construir un objecte narratiu per mitjà de la imatge. El format exigia una conceptualització severa del material recollit durant les sortides, el joc amb el mateix i la forma de llibre per fabricar un producte creatiu de talla professional. El projecte final concebut d'aquesta manera, a més, tenia un avantatge: la seva capacitat de difusió. Els fotollibres podien servir a l'alumnat com a carta de presentació fora de la universitat, individualment o en conjunt.

Des del cos docent, teníem clar que era una activitat bastant ambiciosa, tenint en compte que l'assignatura tenia amb prou feines 150 hores estipulades entre classes presencials i de treball autònom. No es tractava de sobrepassar aquests límits, sinó de facilitar en la mesura possible els instruments necessaris per a la realització del projecte editorial de la forma més clara i concisa. Conseqüentment, vam actuar des de diversos fronts: primer, vam marcar un estricte calendari de seguiment de tutories grupals i d'entregues. Després, vam apropar els alumnes al programari lliure d'edició digital mitjançant la formació a distància i, finalment, vam establir un format de treball unitari per al llibre, que es materialitzaria en un objecte de 16 pàgines DIN A5 apaïssades d'imatge tallada a sang. No eren uns condicionants arbitraris: eren les mesures d'un plec editorial que retratava el paisatge.

La plataforma a distància es materialitzava amb UEA>Edición: un blog en el qual, mitjançant diversos tutorials, es mostrava al públic en general la utilització del programari de Desktop Publishing Scribus per elaborar un llibre autoeditat de la manera més professional possible i a un cost baix.

Molt en la filosofia del *know how*, els continguts de la plataforma web mostraven narrativament els passos a seguir per configurar l'objecte llibre des de zero –com crear el document, distribuir els seus elements correctament i, finalment, exportar-lo per a la seva publicació digital o impressió– d'acord als condicionants establerts a l'aula. A partir d'aquest material virtual i de les tutories sistemàtiques obligatòries i optatives, havíem de poder anar configurant una obra individual. No els faltaven referents, ja que arran d'una altra plataforma web que havíem generat –Artes en Tránsito– i diferents sessions teòriques, teníem la possibilitat de

descobrir exemples de photobooks com vehicles de creació i els recursos estilístics i formals que s'hi utilitzaven (la combinació d'imatge tipografia, el valor de l'enquadració i dels desplegable, el diàleg entre els seus elements).

L'elaboració del llibre desembocava en dues sortides finals: d'una banda, es feia efectiva la seva publicació en línia per mitjà de la plataforma gratuïta Issuu.com; de l'altra, es facilitava també la seva producció física a un preu ajustat d'acord amb una impremta emergent –Impressionart Barcelona–, que es va comprometre a facilitar-nos el procés d'entrada a màquines i a fer-ne la supervisió per optimitzar-lo. Així, tot el trajecte de producció per a una autoedició quedava cobert. Tan sols ens restava entrar en la difusió.

El context acadèmic fou un descobriment tant per a professors com per a alumnes, posant-nos al mateix nivell. Uns i altres vam bregar amb contratemps, desconeixements, inèxperiències... "novatades" pròpies en una assignatura que, encara que molt meditada, estava just estrenada.

I tan malament no devia anar la cosa, tenint en compte els resultats que tenim entre les mans.

En aquests plecs hi ha moltes passes.